

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 88e jaargang nr. 6, juni 2017

VRIENDEN (QUAKERS)

19, 20 en 21 mei kwamen we bij elkaar op onze Algemene Vergadering in het Natuurvriendenhuis de Bosbeek bij Bennekom.

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Bankrekening: (IBAN) **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen. Voor buitenland: BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen: Dick Kamminga: email: dickkamminga@ziggo.nl. tel: 0592795366.
(Dick verzorgt ook de verzending)

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid/leden: Wils 't Hart en vacature

Correctie: Hylkia, Corien van Garderen en Frieda Oudakker

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Lindebloesems overall.....	5
Vanuit de stilte naar vrede.....	6
Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers,.....	7
'Een Quaker Getuigt'	15
Zendbrief van de Algemene Vergadering	16
Scheppinkje	17
FWCC (Europa & Midden-Oosten)	18
Vreemde gedachten tijdens een bijeenkomst met Quakers	20
Aan vrede werken in een wereld vol beroering.....	21
Coalition for Work with Psychotrauma & Peace	23
Wanneer begint de dag?	23
Het innerlijke licht.....	24
Kinderen van het Licht.....	27
Kerken ontwikkelen veilige vluchtroute naar Europa voor kwetsbare vluchtelingen.	28
Metaforen van Betekenis.....	31
People Craft's Training Centre	34
Gesprek vanuit de Stilte	36
Geloven en werken 1.....	38
EcoQuaker: Internet, hoeveel energie kost het?.....	42
Handen en Voeten: lesjes rapen en Verkooptafel	44
De verkooptafel op de AV	45
Vrienden in het hele land	46
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	47
Algemene Vergadering	48
Nederlandse Quakers	48

Quaker-meeting in Zuid-Nederland staat gepland voor 11 juni 2017.

Aanvang: 11.30 uur

Plaats: Distelbeemd 51, 4907GW Oosterhout We zullen dan te gast zijn bij Michel Westerman. E: Michel Westerman<michelwesterman@casema.nl>

Met vVriendelijke groet, mede namens Hennie Jansen en Dineke Lucas,

Corien van Garderen 076-8502421 / 06 274 474 44

Van de redactie

De Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers ligt al weer achter ons. Als ik er in stilte aan terugdenk kan ik weer genieten van de vele hoogtepunten. Allereerst raak ik weer helemaal ontroerd als ik denk aan onze kleindochter Maayan die tijdens de hele stille wijdingssamenkomst op zondagmorgen met zestig Quakers om haar heen, naast mij haar hoofd op Marlies haar schouders liet rusten en zich vol vertrouwen tegen haar aan vleide. Wat een overgave, wat een rust wat, een stille liefde! Even voelde ik een vleugje jaloezie, maar meteen voelde ik een golf van liefde door me heen stromen om zoveel onvoorwaardelijk verbonden zijn met oma. Is dit wat wij ook met God zoeken? Is dat wat George Fox beschrijft als een oceaan van licht?

Een ander hoogtepunt was voor mij het moment dat we tijdens de vroege vogelexcursie langs de bosbeek liepen. We stonden stil te luisteren naar winterkoninkjes en zwartkoppen. Maar we keken ook naar de eiken, waarvan enkelen nog maar net waren begonnen hun prille blaadjes te ontplooiën, terwijl anderen al helemaal hun bladeren in het licht gespreid hadden, maar nog wel hun licht groene kleur in het ochtendlicht lieten zien. Het licht van de zon die al aardig geklommen was langs de hemel viel achter onze groep en de bomen en de mensen kregen zilveren randjes. De foto hiervan is op de achterkant van deze Vriendenkring te bewonderen. Zou het innerlijk licht ook zo mooi met zilveren randjes op groene energie gevende opengaande blaadjes kunnen schijnen?

Er waren nog vele hoogtepunten, waarbij ik denk aan al mijn ontmoetingen met zowel bekende als nieuwe mensen. Vaak diepe gesprekken over wat ons leven voor betekenis heeft en waar we naar toe gaan, hoe we met conflicten omgaan en hoe we geluk creëren. Een moment van groeien en transformeren was voor mij ook: samen in de basisgroep een brug bouwen van papier! Eerst begon iedereen in mijn oranje basisgroep een eigen brugelement te maken, maar al gauw ontdekten we dat deze niet samen te voegen waren. Dus keken we naar elkaar en maakten we dezelfde elementen. We probeerden uit wat stevig was en toen konden we allemaal aan de slag om een gezamenlijke grote, hoge brug met op- en afrit te maken. Tenslotte inspireerden we elkaar om te bedenken welke waarden we gebruiken om bruggen te bouwen: tolerantie, vergeving, waardering van verschillen, verbondenheid voelen en nog veel meer.

In deze Vriendenkring kun je lezen over de fontein van energie en inspiratie die we in de stilte en in de gesprekken met elkaar kunnen vinden.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Lindebloesems overal

door Marlies Tjallingii

De stad omringt mij met geuren
Lindebloesems, een bloeiend gebeuren.
Het is juni de maand van groen en groei,
Overal lindebomen volop in bloei.

De stad omringt mij met geuren,
Die mij in de straten doen opfleuren.
De lichtgroene bloemen van de lindeboom
Houden met gemak de uitlaatgassen in toom.

Mijn neusvleugels gaan wijd open
Terwijl ik fiets of bij het lopen
Mijn stad maakt me blij
Met de geurende lindes erbij.

Marlies maakte een tekening van een lindebloesem in de tuin
van Tony en Brid Weekes op 2 augustus 2015 in Belfast

Vanuit de stilte naar vrede

Onderstaande tekst is geïnspireerd door Teresa van Avila en de tekstschrijver van het lied 'Du bist die Ruhe' door Friedrich Rückert, voorgedragen bij de epiloog op vrijdagavond 19 mei 2017 door Willem Furnée op de Algemene Vergadering in Bennekom

De vrucht van Stilte is Gebed

*Mijn ziel verstilt in rust en vrede bij U.
Van U alleen mijn heil!
Ja bij U verstilt mijn ziel in vrede,
keert zich stil tot U.*

De vrucht van Gebed is Ontvankelijkheid

*U opent mij de ogen en de oren,
Ik schouw U, wordt gewaar uw stille stem.
Voel mij door u gedragen.
Bespeur uw Licht in de ogen van mijn medemens.*

Ontvankelijkheid schept Verbondenheid

*Nu ik mij tegenover zie met uw ogen,
in zijn / haar stem uw stilte hoor,
kan ik niet anders dan mij verbonden voelen,
zelfs met wie mij eerder tegen stond.*

Verbondenheid brengt Vrede voort

*Waar verbondenheid de grondtoon is,
is ruimte voor dissonanten,
voor stem en tegenstem,
maar heerst toch volmaakte harmonie.*

Na het voorlezen van deze tekst luisterden we naar de muziek van Schubert: Du bist die Ruhe. (Mischa Maisky – cello en Daria Hovora – piano)

Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers,

19 tot 21 mei 2017

Door Jannie de Jong-Vlas

Onderstaande zal niet een gedetailleerd verslag van het weekeinde zijn, maar een weergave van wat ik aan ervaringen mee naar huis heb meegenomen.

We waren met 54 volwassenen en 6 kinderen in het Natuurvriendenhuis in Bennekom, gelegen midden in het bos. Gezien het prachtige, zonnige weer kon het niet mooier. Tijdens de Tai-Chi en de vogel excursie in de vroege ochtend was het nog erg fris, maar ook dan be-

Tai Chi 's morgens met Marlies

loofde het al een dag te worden met aangename temperaturen. We zaten echter veel binnen; dat kan nu eenmaal niet anders als je vergadert en ook nog een beamer nodig hebt. Er was door veel mensen weer de nodige energie gestoken in de organisatie van het weekeinde. Er komt altijd een hoop bij kijken, zeker als je in een Natuurvriendenhuis samenkomt, waar veel zelfwerkzaamheid van de groep wordt verwacht.

Het zingen op vrijdagmiddag voordat de vergadering echt begint, is altijd fijn. We zongen onder andere het lied “Building bridges”, een bekend lied en van toepassing op het subthema van deze Algemene Vergadering. Het hoofdthema was, net als in 2016, “Living the Transformation”, maar het subthema voor deze keer was Bruggenbouwers naar de Vrede. Het nieuwe begrip “Inclusieve Vrede” werd op zaterdagmiddag ingeleid door vier Vrienden.

We werden er weer aan herinnerd dat ook de zakenvergadering een wijdingsdienst is, vanuit de Stilte wordt vergaderd. Om hierbij te helpen werd door onze schrijver gevraagd om als je wat wilt zeggen te gaan staan. Mochten er meerdere Vrienden tegelijk gaan staan dan geeft de schrijver aan wie het woord mag nemen. De anderen gaan weer zitten. Verstaanbaar spreken is belangrijk.

Zowel vrijdag- als zaterdagavond werden afgesloten met een epiloog. De vrijdagavond was dat muziek van Schubert, die hij had gecomponeerd op de tekst van een gedicht, dat eerst werd voorgelezen. Op zaterdagavond werd het verhaal van de Ark van Noach verteld, met plaatjes geprojecteerd via de beamer. Beide keren een mooie afsluiting van de dag. Ook de verschillende “tussendoortjes” waren heel waardevol, dat wil zeggen aan enkele Vrienden was gevraagd een zelf uitgekozen tekst voor te lezen. Het was steeds een welkome, spirituele onderbreking van de vergadering. Soms kan de vergadering taai kost zijn, onder andere denkend aan de financiën en het Groene Boek (“Quaker geloven en Werken”).

Creatief bezig zijn met het onderwerp stond ook op het programma. We gingen vrijdagavond in groepen van ongeveer zes

Vrienden (waaronder ook de twee oudste kinderen) uiteen om letterlijk een brug te bouwen, van gewone A-viertjes, met behulp van plakband en een nietmachine; daarbij kregen we ook de opdracht te bedenken wat erbij komt kijken om een brug te bouwen en eventueel het doel van de brug aan te geven. Voor sommigen (de langzamen en niet zo creatieven) bleef het een toekijken hoe anderen van hun groep zich op de opdracht stortten.

Maar de resultaten waren verrassend en er kwamen de mooiste verhalen (symbolieken) naar voren.

Op zaterdag werd in de zakenvergadering aandacht gevraagd voor outreach (hoe presenteren we ons), met daar aan verbonden inreach. Een paar jaar geleden hebben we daar ook uitgebreid aandacht aan besteed en alles wat we daarover hebben verzameld (ook uit Engeland) zal nog eens bekeken worden, opdat we niet bezig gaan “het wiel weer uit te vinden”. “Inclusieve vrede en veiligheid” is een nieuw begrip. Het betekent in feite dat we niet enkel veiligheid voor onszelf moeten zoeken, maar ook voor de ander (“Ik ben pas echt veilig als jij ook veilig bent”). In deze benadering komt het verschil tussen arm en rijk in de wereld, vluchtelingenstromen en klimaat om de hoek kijken. Zonder gerechtigheid op deze vlakken is er geen echte vrede en veiligheid in de wereld mogelijk.

Pieter bekijkt het resultaat van bruggen bouwen.

Behalve dat drie vanuit onze eigen kring over dit onderwerp hun licht lieten schijnen was er een gast uitgenodigd om hier aan een bijdrage te leveren, te weten Maarten van de Werf, van de Doopsgezinde Broederschap. Het bevestigt weer eens de vertrouwensband die er is tussen Quakers en Doopsgezinden. Maarten is de man in Nederland achter het Christian Peacemakers Teams. Wist u trouwens dat AFSC (American Friends Service Committee), ooit Nobelprijswinnaar, nu Christian Peacemaker Teams heeft voorgedragen voor de Nobelprijs voor de Vrede? Er is een nieuw initiatief in Den Haag dat van start gaat in de Vredesweek in september. Het gaat letterlijk om een heel klein theelepeltje, dat in groten getale wordt gefabriceerd. De bedoeling is het lepeltje weg te geven, een gift van mens tot mens. De gedachte erachter is dat we allemaal wel iets hebben om uit te delen, al is het maar zo klein als een theelepeltje: een vriendelijk woord, een beleefde vraag, een goedemorgen in de tram, enzovoort.

In onze basisgroep kwam ook het 'kleine' en 'grote' ter sprake. Soms heb je te maken met heel concrete problemen, bijvoorbeeld in de eigen werksituatie met vluchtelingen. Word je tevens geacht mee te doen aan nationale en internationale initiatieven op het gebied van gerechtigheid en vrede? Heb je niet genoeg aan de problemen dichtbij huis? We waren het erover eens dat ieder moet doen wat op zijn weg komt.

Zaterdagavond waren er diverse interessegroepen. Wie koos voor 'Sacred dance', kon heerlijke, meditatieve muziek ervaren en meedoen met de rustige bewegingen. Het was verder prachtig om te horen hoe een Vriend als vanzelfsprekend van Vredespelgrim Klimaatpelgrim werd en nu door

Lucas de Groot, Quaker pelgrim voor het klimaat laat zijn kar bekijken waarmee hij door Europa fietst, op de kar staat Grootouders voor het klimaat

het land trekt met een kar achter zijn fiets met daarop windmolens, zonnepanelen, ijsberen, allemaal in miniatuurformaat. Hij zal onderweg zeker van oud en jong de aandacht trekken. Hij was de initiatiefnemer van 'Grootouders voor klimaat' die nu uitgegroeid is tot een indrukwekkende beweging die twee keer per maand demonstreert in Den Haag. We zijn op de Algemene Vergadering langzamerhand gewend dat 's avonds na het programma de Wunderbar wordt geopend, de bar van de kinderen waar iedereen drankjes (alcoholvrij) en chipjes kan kopen. De opbrengst gaat deze keer naar het Am'ary playcenter in Palestina. Ook de opbrengst van de verkooptafel gaat naar Am'ary. De collecteopbrengst na de wijdingsdienst op zondag gaat naar "Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede" van de Raad van Kerken en de opbrengst wordt verdubbeld door de het Genootschap.

En tot slot, onze Schrijver was zondag jarig en dat hebben we geweten: er werd gezongen en er was taart. Ook de dochter met drie

kleinkinderen was er, waarvan de jongste een uur lang slapend "op grootmoeders schoot" de wijdingsamenkomst heeft meegemaakt.

Verder was het fijn een paar Vrienden een beetje langer dan oppervlakkig te hebben kunnen ontmoeten.

Al met al was het verrijkend aanwezig te zijn op onze Algemene Vergadering, met Quakers van ver en dichtbij.

Bruggen bouwen van papier

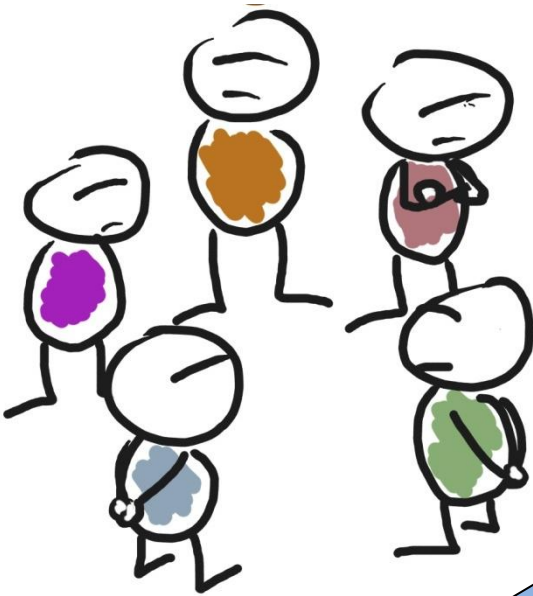
Eten en ontmoeten

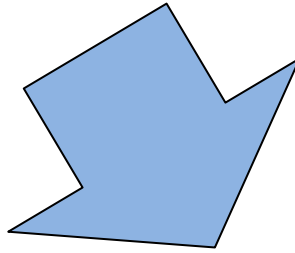
Groetbrieven, Generaties Quakers en geef elkaar de hand om over de beek te komen

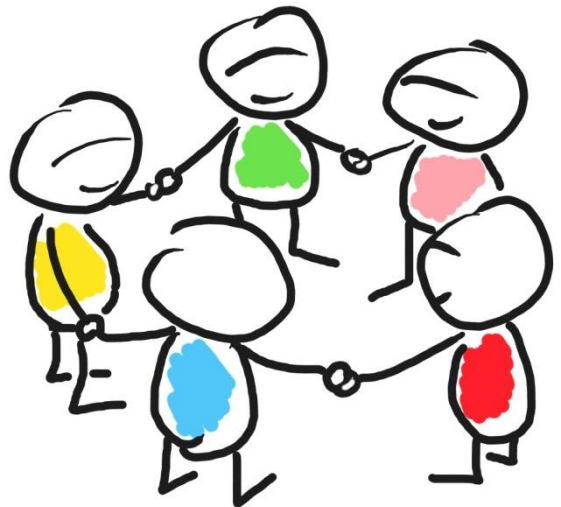
Wat Myrthe voelde dat er gebeurde in de stilte tijdens de meeting werd door Erik Dries in een schets visueel gemaakt.

Begin of the meeting

End of the meeting

'Een Quaker Getuigt'

Uit het gelijknamige boekje van Thomas Kelly, 1941, vertaling Peter van Leeuwen

Waar wij hier op aandringen, zijn innerlijke oefeningen en het vormen van geestesgewoonten; de verborgen gewoonte van voortdurende oriëntatie van het diepst van ons wezen naar het inwaarts Licht; een innerlijke levenswijze, waarbij wij voortdurend in aanbidding gebogen zijn, ook al worden wij tezelfdertijd in beslag genomen door ons dagelijks werk.

...
Wij kunnen geestelijk op meer dan één trap van bewustzijn tegelijk leven. Op de ene trap zijn wij misschien bezig met denken, discussiëren, waarnemen of berekenen, en voldoen daarbij aan alle eisen, die deze uiterlijke aangelegenheden ons stellen, terwijl wij tegelijkertijd achter de schermen, op een dieperliggende trap van bewustzijn in ons geestelijk leven, kunnen bidden en zingen, God loven, en ontvankelijk zijn voor Goddelijke influisteringen.

...
De wereldlijke geest is een beperkte, fragmentarische geest, die slechts rekening houdt met een deel van de menselijke natuur, en die een ander, het meest waardevolle deel van ons leven, van onze kracht en hulpbronnen, verwaarloost.

...
Tussen de oppervlakte en de diepte bestaat een vruchtbare wisselwerking, doch het zwaartepunt moet steeds in het diepere deel liggen, waar de ziel altijd in de heilige tegenwoordigheid Gods leeft.

...
Wandel, spreek, werk en lach met uw vrienden als tevoren, maar onderhoud achter de schermen het leven van eenvoudig gebed en innerlijke aanbidding. Houd dit de hele dag vol. Laat innerlijk gebed uw laatste daad zijn, voor ge inslaapt, en uw eerste daad, als ge wakker wordt. En na enige tijd zult ge bemerken, . . . dat " zij die gedreven worden door de stormwind van de heilige geest, voorwaarts gaan, zelfs in de slaap."

Zendbrief van de Algemene Vergadering

op 19/20/21 mei 2017 van de Nederlandse Quakers

Marlies Tjallingii, Schrijver van het Nederlands genootschap der Vrienden, Quakers.

In de lommerrijke bossen rond Bennekom kwamen we samen in het Natuurvriendenhuis voor de Algemene Vergadering. 60 Quakers uit binnen en buitenland waaronder 6 kinderen kwamen bij elkaar om elkaar te ontmoeten rond het thema ‘Living the Transformation’.

In kleine groepen werkten we samen om op een ludieke en creatieve manier vorm te geven aan het ‘Bouwen van bruggen’, een van de thema’s van de vergadering, als uitwerking van Living the Transformation. Met plakband, nietjes, stiften, en A4tjes gingen we het proces in van doel en vormgeving, waarbij we als kinderen aan de slag gingen met de nodige hilariteit. Een heel plezierige afwisseling. De presentatie van de heel verschillend gebouwde bruggen werd door de Vrienden zeer gewaardeerd. Het nieuwe internationale thema “Inclusieve Veiligheid” dat door twee van onze leden is opgepakt werd door 4 Vrienden vanuit verschillende oogpunten benaderd, waaronder Andrew Lane van Quaker Raad voor Europese Aangelegenheden (QREA) en Maarten van der Werf van Christian Peacemaker Teams (CPT) in Nederland. Ook Johannes Borger en Kees Nieuwerth vertelden over hun activiteiten in Nederland en internationaal om vredesgroepen rond het thema bij elkaar te brengen. Geboeid hebben we naar de vier sprekers geluisterd, waarna we in 4 groepen de thema’s konden verdiepen. Een cruciale vraag, die geopperd werd, was: hoe geven we onze in- en outreach handen en voeten? Deze vraag vereist nadere uitwerking.

De laatste avond werd na het kampvuur en gezang besteed aan 5 interessegroepen. Poëzie, proza, beeld en muziek waren inspirerende bijdragen, die tot stilte en nadenken uitnodigden in de Wijdingsdienst voor Zaken

De wijdingsdienst op de zondagochtend met zoveel Quakers samen was een rijke ervaring. Het was een fijn en vruchtbaar weekend.

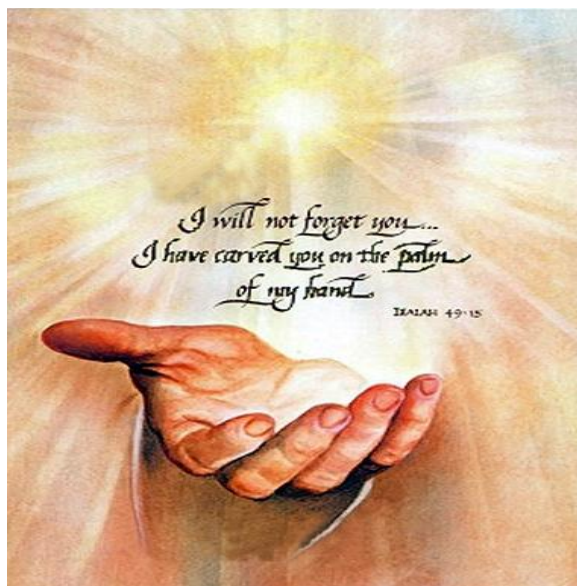
Scheppinkje

Leo Vroman uit: *De gebeurtenis en andere gedichten*. Amsterdam: Querido 2001, voorgelezen door Marie-José Wouters op de Algemene Vergadering

Kon ik jou, Heer, tezamensponzen
tot een gebaartje op mijn hand,
en gaf Jou alle kralen, donzen,
poesjes miepsen en hommél gonzen
en Jij weefde het verband...

Ik zou mijn vingers rond Je sluiten
en Jouw gekriebel zó beminnen
terwijl Je scheppend was daarbinnen
dat ik mijn vuist héél zacht van buiten
zou kussen;

en als ik op een teken
Jouw werk voorzichtig zou ontbloten
nimmermeer zijn uitgekeken
op mijn lege handpalm, grote
God
en nooit meer spreken.

FWCC (Europa & Midden-Oosten)

(Friends World Committee for Consultation, section Europe & Middle East)

door Marisa Johnson, Executive Secretary FWCC-EMES, vert. Nel Bennema

Aan de Vrienden van de Nederlandse Jaarvergadering , 17 mei 2017

Beste Vrienden,

Ik groet jullie nu jullie bijeen zijn voor jullie Algemene Vergadering in Bennekom. Ik weet dat het een rijke ervaring zal zijn voor allen die deelnemen, in het bijzonder voor de bezoekers. Het spijt me dat ik dit jaar niet bij jullie kan zijn, maar ik ben erg blij dat onze penningmeester, Martin Touwen, en onze nieuwe trustee, Saskia Kuhlmann, bij jullie zullen zijn als leden van jullie Jaarvergadering, en ik zie er naar uit om van hen over de bijeenkomst te horen.

Wij hebben kort geleden onze Jaarlijkse Bijeenkomst gehouden in Bonn, en zijn erg dankbaar voor de deelname en bijdragen van Wils 't Hart en Erik Dries, jullie vertegenwoordigers. Hun liefdevolle aanwezigheid gaf veel steun en de verbaazingwekkende artistieke vaardigheden van Erik hebben ons geholpen bij de behandeling van ons thema "Vitale meetings, vitale Sectie".

Ik voeg de zendbrief hierbij, en ik hoop dat jullie deze binnen jullie Jaarvergadering breed kunnen verspreiden.

Eerder dit jaar hebben onze schrijver, Sue Glover Frykman en ik de Afrikaanse Triennial in Kigali, Rwanda bijgewoond, en een vergadering van de Centrale Uitvoerende Commissie van FWCC. Het thema van de Triennial was uit Exodus 14:15-16: *Stop met wenen – God biedt een oplossing*. God weet dat wij oplossingen nodig hebben in deze vreemde en gespannen tijden. In haar meesterlijke overdenking over dit thema nodigde de Kenyaanse Vriend Esther Mombo, een

van degenen die vorig jaar de Swartmore Lezing hielden, ons uit om naar God stem te luisteren die ons berispt omdat we roepen om God wanneer we zouden moeten ophouden met bang zijn, met twijfelen, met klagen, met de schuld bij anderen te leggen, en iets zouden moeten gaan doen. Als God geen andere handen heeft dan die van ons, dan is dit niet de tijd om achterover te leunen, maar een tijd om actief te zijn, initiatief te nemen, in geloof dienstbaar te zijn. We moeten wel tranen vergieten, omdat het om onze menselijke conditie gaat, en waarom zouden we dat niet doen in het besef van de wreedheden die ons uit het verleden achtervolgen, en die ons blijven verbijsteren in het heden. Je kunt Rwanda niet bezoeken en ongevoelig zijn voor de aangrijpende erfenis van de genocide in 1994. Toch laat het land zien, door ervoor te kiezen om dit te blijven herdenken, dat er een aanbevelenswaardige vastberadenheid is om te leren en dit te boven te komen. Het thema van de herdenkingen van dit jaar was *Herdenken, Verenigen, Vernieuwen*. Een passend voorname, waarvan we allen kunnen leren.

Graag wil ik nog eens mijn warme waardering uitspreken voor de bijdrage van de Nederlandse Jaarvergadering aan het leven van de Europese en Midden Oosten Quaker Gemeenschap, in het bijzonder aan onze oecumenische betrokkenheid met de interesse en ondersteuning van Kees Nieuwerth, en aan de Peace & Service Consultation via Vrienden als Martuine Kuipers, Sytse en Marlies Tjallingii, Johannes Borger en Mieke van Opheusden. Ik wil ook graag de Vrienden in Den Haag bedanken die gastvrijheid boden aan de retraite van de FWCC secretarissen in november 2016.

Ik zie er naar uit van jullie te horen welke inzichten tijdens jullie bijeenkomst zijn ontstaan, en naar jullie zendbrief, en eventueel ander nieuws dat jullie na jullie vergadering willen delen.

In vrede, in hoop en in Vriendschap

Vreemde gedachten tijdens een bijeenkomst met Quakers

door Erik Dries

Paddenstoel

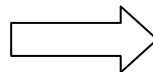
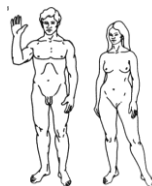
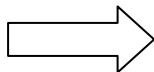
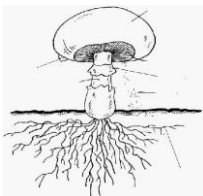
Een paddenstoel is een soort schimmel. De paddenstoel die je boven de grond ziet, is eigenlijk maar een klein stukje van de schimmel. De rest van de schimmel zit verborgen onder de grond of in het hout. De schimmel bestaat uit allemaal dunne draden in de grond. De ondergrondse schimmeldraden samen heten de zwamvlok. Aan het einde van de draden groeien knobbeltjes: de broedknoppen. De broedknop duwt zich boven de aarde uit. Dit wordt de paddenstoel. In de paddenstoel zitten heel veel kleine en lichte sporen. Dat zijn een soort zaadjes. Als de sporen rijp zijn, blaast de wind ze weg. Een paar komen op een donkere en vochtige plek terecht. Daar groeien weer nieuwe dunne draden uit. Dit kan een nieuwe zwamvlok worden met nieuwe paddenstoelen.

Zelfde stukje tekst vertaald naar: Mens

Een mens is een soort gemeenschap. De mens die je ziet, is eigenlijk maar een klein stukje van de gemeenschap. De rest van de mens is verborgen. Het verborgene van de mens bestaat uit allemaal dunne onzichtbare draden. De onzichtbare mensdraden samen heten de gemeenschap. In de mens zitten heel veel kleine en lichte sporen. Dat zijn een soort zaadjes. Als de sporen rijp zijn, blaast de wind ze weg. Een paar komen op een goede plek terecht. Daar groeien weer nieuwe dunne draden uit. Dit kan een nieuwe mens worden met nieuwe ideeën en draden.

Zelfde stukje tekst vertaald naar: Quaker

Een Quaker is een soort mens. De Quaker die je ziet, is eigenlijk maar een klein stukje van de mens. De rest van de Quaker is verborgen. Het verborgene van de Quaker bestaat uit allemaal dunne onzichtbare draden. De onzichtbare Quakerdraden samen heten de getuigenissen. In de mens zitten heel veel kleine en lichte sporen. Dat zijn een soort zaadjes. Als de sporen rijp zijn, blaast de wind ze weg. Een paar komen op een goede plek terecht. Daar groeien weer nieuwe dunne draden uit. Dit kan een nieuwe Quaker worden met nieuwe ideeën en draden.

Aan vrede werken in een wereld vol beroering.

Overweging van Linda Murgatroyd over angst, tolerantie en Adam Curle

Uit: The Friend, 10 maart 2017, Vert. en bew. Nel Bennema

In deze tijd, waarin spanningen binnen en tussen naties en gemeenschappen in de Westerse wereld steeds toenemen, moeten wij onze basis vinden in die Geest die “vreugde in scheidt geen kwaad te doen” (James Nayler) en wij zouden ons niet moeten laten besmetten door haat en angst.

Sommigen van ons vragen zich misschien af wat de waarde is van de recente demonstraties die overal hebben plaatsgevonden: de vrouwen- en andere demonstraties bv. in de VS, de demonstraties in Londen en in andere delen van de wereld. Maar zij toonden creatieve initiatieven, bevestigden de waarden van tolerantie, wederzijds respect, vriendschap, solidariteit en opgewektheid. Er heerste een bijna feestelijke atmosfeer, die de energie van de mensen vernieuwde, generatie- en andere kloven overbrugde en verdere actie stimuleerde om de politiek van angst en verdeeldheid tegen te gaan, zich te verzetten tegen schadelijke hervormingen en hoop te putten voor de toekomst.

Demonstraties alleen kunnen dingen niet veranderen, maar dergelijke activiteiten zijn net zo belangrijk voor de deelnemers als het opstellen van openbare verklaringen. Wijlen Adam Curle, vredeswerker en pedagoog, die met mensen uit verschillende culturen werkte en in vele delen van de wereld, zou dit hebben goedgekeurd, Adam was hoogleraar en de

grondlegger van de School voor Vredesstudies in Bradford Universiteit, en hij werkte op een breed gebied van sociale wetenschappen en ook zijn persoonlijk onderzoek, levenservaring en geloof waren hierbij betrokken. Hij was al vele jaren Quaker toen hij zich later in zijn leven ook in de Boeddhistische praktijk verdiepte. Zijn leven en zijn onderwijs waren gewijd aan het opbouwen van vredige relaties en hij zag dat dit zowel werken van binnen als betrokkenheid naar buiten vereiste. Hij zag al onze levens als onderling verbonden. Hij erkende dat de aard van conflicten in recente jaren was veranderd, en dat bemiddeling tussen nationale leiders alleen niet voldoende was. In plaats daarvan wordt het steeds belangrijker om vredeswerk van lokale gemeenschappen over de hele wereld te ontwikkelen. In de huidige context van verslechterende relaties over de wereld, is het voor ons allen nodig om onze bekwaamheden te verbeteren en na te gaan wat wij kunnen doen. Adam Curle's advies aan zijn dochters en kleindochters, geschreven een tiental jaren geleden, was opgenomen in een ongepubliceerde biografie en is nu aangehaald in een nieuw boek over hem*). Zijn woorden zijn bijzonder passend voor vandaag:

“Het lot van de wereld hangt niet af van jou. Het zou verkeerd en arrogant zijn om dit te denken, en als je dat doet, zou het je ziek kunnen maken: ik weet dit uit eigen ervaring. Aan de andere kant zou het even verkeerd zijn om te denken dat je niets aan de vrede en heet geluk van de wereld kunt bijdragen. De grote verbanden, tussen naties, gemeenschappen, culturen en religies, zijn gebouwd op een basis van miljoenen kleine relaties tussen mensen, tussen jou en mij, bijvoorbeeld. Alles wat we kunnen doen om harmonie te brengen, te troosten, hoop te geven, een ander te bemoedigen, draagt bij aan een wereldreservoir van liefde. Niemand kan of hoeft iets anders te doen. Maar op een dag zal je misschien kunnen zien dat er iets méér mogelijk is, en van die gelegenheid gebruik kunnen maken. Maar wat je ook doet, niets is beter dan er te zijn, de goedheid van je hart te voeden en het te openen voor anderen”.

*) Adam Curle: Radicale Vredesactivist. Door Tom Woodehouse en John Lederach. Hawthorn Press

Adam Curle en zijn team

Coalition for Work with Psychotrauma & Peace

door Charles Tauber

Helaas kan ik niet naar de Algemene Vergadering komen. In plaats van een brief heb ik een video gemaakt.

De link is <https://vimeo.com/216388137>.

Het paswoord is NLAV201705. Wij denken dat een video leuker is dan iets op papier. Dit is ook een klein experiment voor ons. Hartelijk bedankt.

Met warme groeten,
Charles

Workshop van CWWPP

Wanneer begint de dag?

Verhaal van een onbekende oorsprong door Anneke Spreij op de Algemene Vergadering verteld

Een oude rabbi vroeg eens aan zijn leerlingen: 'Hoe kan je het moment bepalen, waarop de nacht ten einde loopt en de dag begint?'

'Is dat het moment waarop je uit de verte een hond van een schaap kan onderscheiden?' vroeg de één. Maar de rabbi was niet tevreden met dit antwoord.

'Is het als je van verre een dadelboom van een vijgenboom kunt onderscheiden?' zei een ander.

'Nee' zei de rabbi.

'Maar wat is dan het antwoord?' vroegen zijn leerlingen.

Toen zei de rabbi: 'Het is als je in het gezicht van ieder mens kunt kijken en daarin je zuster of broeder ziet. Wanneer dat moment is aangebroken, dan is de nacht voorbij en begint de dageraad.'

Het innerlijke licht

*Uit: Leren bidden, het gebed als verrijking van het bestaan, een praktische gids,
door Marcus Braybrooke, (Tirion, 2002)*

Godsbeeld

Toen tijdens een recent onderzoek aan de deelnemers werd gevraagd hoe ze zich God voorstelden, kwamen de meesten niet veel verder dan de voorspelbare kinderlijke voorstelling van een oude man met een lange witte baard hoog in de lucht. Het is dan ook niet verbazend dat velen van hen ook zeiden dat ze niet in God geloofden. De voorstelling van een bebaarde hemelse vader, die in de afgelopen duizend jaar in het werk van Europese kunstenaars gemeengoed is geworden, spoort niet met moderne wetenschappelijke ideeën over het heelal. We weten thans dat we op een bol van mineraalgesteente leven die door de ruimte om de zon draait; velen kunnen niet meer in een vaderlijke God geloven die in de blauwe hemel boven ons zou zetelen. Als bidden een realiteit voor ons moet worden, is het beste uitgangspunt misschien de blik naar binnen te slaan in plaats van omhoog te kijken naar de hemel.

Om rechtstreeks naar onszelf te kijken zullen we ongetwijfeld door troebele lagen heen moeten dringen. Velen van ons hebben het zo druk en hebben zoveel afleiding, dat we op een oppervlakkig niveau functioneren. In een wereld die beheerst wordt door reclame en wereldse rolmodellen, leiden we tot op zekere hoogte het leven dat anderen voor ons uitzetten. Hoewel we ons ervan bewust zijn dat we niet ons ware zelf zijn, geven we toch vaak toe aan de druk van andermans verwachtingen. Bidden biedt de kans om ons terug te trekken van het oppervlakkige niveau waarop onze medemensen druk uitoefenen, en af te reizen naar de diepten van ons wezen.

Probeer, als je de kans hebt, de volgende oefening van de verbeelding te doen, zo mogelijk na het lezen van deze alinea. Leg het boek opzij, ga rustig zitten en sluit je ogen. Duik diep in je innerlijk. Daal af voorbij geestelijke activiteiten, lichamelijke, emotionele en sociale behoeften, naar een plek in het centrum, waar alles stil is en je je wezenlijke zelf bent, zonder voorstellingen of pretenties. Wat vind je daar?

In het gewone leven vind je misschien dat je vele verschillende 'zelden' hebt: dat op je werk; thuis met je echtgenoot, vrouw of partner, kinderen of ouders; het zelf dat van een betere toekomst droomt; het zelf dat er moeite mee lijkt te hebben de last van het verleden van zich af te schudden. Door de geschiedenis heen hebben mensen geëxperimenteerd met het gebed - van hindoeïstische wijzen in het oude India, meer dan vier duizend jaar geleden, tot George Fox (1624-1691), de Engelsman die de Society of Friends (thans vaak Quakers geheten) heeft opgericht, en anderen van recentere datum. Ze vertellen dat wanneer je het Lawaai van deze vele 'zelden' dempt, je diep in jezelf een innerlijke getuige, of waar zelf, ontdekt dat onsterfelijk, zelfs goddelijk is. Fox, die door en door christelijk was, noemde dit 'het innerlijke licht' en stelde het gelijk met de geest van Christus - hij zegt dat hij de levende Christus 'experimenteel, zonder de hulp van een persoon, boek of geschrift' had ervaren. De Indiase wijzen noemden de innerlijke kern of het zelf de Atman en zeiden dat deze niemand anders was dan Brahma, de godheid, die, naar zij geloofden, de schepping van de kosmos mogelijk had gemaakt en het nu steunde.

Je beslissing om te leren bidden biedt je de kans je voor te bereiden op

het grote avontuur om je innerlijke zelf te ontdekken en te leren kennen. Noem het zoals je wilt: je onsterfelijke ziel, je geest, je hogere zelf, je spirituele natuur. Je kunt al of niet geloven dat het een aspect is van God, van de Ene, een kostbaar fragment van het Bewustzijn dat alle leven bezielt. Je kunt het als je geweten zien. Laten we het voorlopig net als Fox je 'innerlijke licht' noemen. Hiermee te leven is zowel de moeilijkste als de meest lonende uitdaging in je leven. Het is een bondgenoot, een gids, een bron van kracht, maar ook een standvastige leermeester, die je ertoe oproept in overeenstemming met je hoogste idealen te leven.

Je afstemmen op je innerlijke licht kan veranderingen in je levensstijl vereisen. Sommige mensen hebben het licht gezien, dat hun gebod uit de 'ratrace' te stappen - bijvoorbeeld om een statusgerichte loopbaan op te geven ten gunste van werk dat hun overtuiging over wat er werkelijk toe doet vertolkt. Op bescheidener niveau leidt het volgen van het innerlijke licht tot een eenvoudige verandering van instelling, een vertragen van het tempo, bijvoorbeeld door minder verplichtingen aan te gaan, zodat we niet steeds haast hebben, maar tijd hebben om te bidden, naar anderen te luisteren en hen te helpen, tijd om alles naar beste vermogen te doen.

Als je naar je werk pendelt, kijk je dan kwaad voor je uit en vind je medereizigers maar vervelend? Steek je er zoveel energie in om over de dag die voor je ligt te piekeren dat je niet meer in het nu leeft? Begroet je wanneer je op je werk komt collega's haastig en luister je amper naar hun reactie? Een korte tijd waarin je regelmatig bidt kan zo'n verkeerde levenshouding corrigeren, doordat we ons bewust worden van wat we eigenlijk zouden moeten waarderen. Vijf minuten bidden verdiept ons gevoel voor de rest van de tijd waarover we beschikken en biedt ons een leidraad hoe we die tijd het nuttigst kunnen besteden.

Kinderen van het Licht

door Willem Furnée, voorgelezen op Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers 21 mei 2017

*Wij zijn kinderen van het Licht,
ons hoofd omhoog, ons hart op U gericht.*

*Door uw Geest laten wij ons leiden,
aan U willen wij ons leven wijden.*

*Het woord dat uw Geest in ons fluistert,
wordt gehoord door wie onbevangen luistert.
Vervuld van uw liefde, geleid door uw woord
gaan wij samen in verbondenheid voort.*

*Valt het leven met elkaar ons zwaar,
is het harmonieus samenleven in gevaar,
verlos ons dan van ongeduld en eigenwaan.
Dat wij de ander, zo anders, mogen verstaan
en wij gelouterd samen weer verder gaan.*

*Wij zijn kinderen van het Licht!
Ons hoofd omhoog, ons hart op U gericht.
Door uw Geest laten wij ons leiden,
aan U willen wij ons leven wijden.*

Kerken ontwikkelen veilige vluchtroute naar Europa voor kwetsbare vluchtelingen.

door Kees Nieuwerth, 4 mei 2017.

Eergisteren (2 mei) ging een kleine Nederlandse delegatie op werkbezoek in Rome. Het was een delegatie van de initiatiefgroep waarin Vluchtelingenwerk Nederland, Amnesty, Cordaid, St. Egidio NL, Humanitas, Justitia et Pax, PAX, Kerk in Actie (PKN) en ik als afgevaardigde van de Raad van Kerken, onderzoeken of we dit ook in Nederland zouden kunnen gaan doen. De Rooms-Katholieke Sint Egidio Gemeenschap en de Federatie van Protestantse Kerken in Italië hebben een veilige vluchtroute gerealiseerd om kwetsbare vluchtelingen uit vluchtelingenkampen in Libanon naar Europa te halen. Er komen nu eigenlijk via drie verschillende routes vluchtelingen naar Italië.

Allereerst trekken er dagelijks vele vluchtelingen naar Italië over de Middellandse Zee in gammele bootjes. Jaarlijks komen er ruim 150.000 op deze gevaarlijke manier naar Italië. Jaarlijks komen er dan ook ruim 5000 mensen om door verdrinking! De verschrikkelijke beelden hebben we allen kunnen zien in de media. De vluchtelingen die op deze wijze arriveren hebben geen enkele legale status, die moeten ze dus later – gedurende een lange procedure- nog verwerven

Ten tweede is via de Verenigde Naties afgesproken dat lidstaten een bepaald quotum aan vluchtelingen op zullen nemen (resettlement). De VN-vluchtelingenorganisatie (UNHCR) selecteert daartoe een aantal kwetsbare vluchtelingen, die aan landen worden toegewezen. Ook Italië neemt aan dit programma deel. Een vluchteling die langs deze route arriveert heeft van meet af aan een legale erkende status.

Ten derde hebben de Italiaanse kerken met de Italiaanse overheid onderhandeld om voor de risicovolle eerstgenoemde route nu een veiliger

Comunità di
SANT' EGIDIO

alternatief te scheppen. Zodoende hebben ze een contract met de overheid gesloten om via een luchtbrug –bovenop het VN quotum voor Italië- een extra aantal kwetsbare vluchtelingen naar Italië te halen. Die komen dan op basis van een humanitair visum, uitgereikt door de Italiaanse overheid. En dit alles op kosten van de kerken. Vluchtelingen die op deze manier naar Italië komen, moeten ook nog een procedure doorlopen om erkend te worden. Wel is inmiddels gebleken dat dit bij deze groep –vanwege het kerkelijke netwerk dat hen opvangt en ondersteunt - hun integratie sneller verloopt dan bij de eerstgenoemde groep vluchtelingen (een half jaar i.p.v. twee jaar)!

Een klein team van de kerken selecteert op basis van de UNHCR-criteria vluchtelingen in de kampen in Libanon in nauwe samenwerking met lokale kerken en non-gouvernementele organisaties. De geselecteerde vluchtelingen staan dus niet op de (bovengenoemde) UNHCR-wachlijst voor resettlement. Kwetsbaarheid als criterium wordt breed geïnterpreteerd, het kan gaan om getraumatiseerde vluchtelingen, mensen die qua gezondheid of sociaal-economisch kwetsbaar zijn. Veelal gaat het om gezinnen met kinderen, alleenstaande ouders, kwetsbare vrouwen, christenen, dan wel moslims. Veel Syrische vluchtelingen uiteraard, maar ook bijvoorbeeld statenloze Palestijnen. Ook wordt een ‘veiligheidscontrole’ ingelast in nauwe samenwerking met zowel de Libanese, als de Italiaanse veiligheidsdiensten.

De kerken organiseren de opvang kleinschalig op zo’n 70 verschillende plekken in het land, veelal kerkelijke parochies en gemeenten. Huisvesting wordt gezocht, begeleiding wordt geboden, taal-cursussen gegeven, kinderen gaan vanaf

dag één naar de lokale school. Hierbij worden de lokale kerken ondersteund door ervaren vrijwilligers van St. Egidio en de Federatie van Protestantse Kerken. De kosten van de overtocht, de opvang en begeleiding worden gedragen door de kerken. In Italië komt dit neer op ruim 3500 Euro per geplaatste vluchteling! Hierbij dient echter wel aangetekend te worden dat belastingbetalers in Italië het recht hebben aan te geven dat acht promille van hun inkomen als gift aan een door hen geko-

zen goed doel mag worden gegeven, een systeem waarvan ook de kerken profiteren.

Zodra de vluchtelingen een erkende status hebben kunnen ze echter recht doen gelden op de Italiaanse sociale voorzieningen. Wel spannen de kerken zich echter ook in om hen aan betaald werk of aan inkomen te helpen. Zo worden een aantal vluchtelingen gezinnen die ooit in de landbouw werkzaam waren geplaatst in krimpgebieden, waar dorpen ‘verouderen’ doordat jongeren er wegtrekken en het land niet langer bewerkt wordt. Maar er is ook het voorbeeld van een gediplomeerd bioloog uit Syrië die werk kreeg in een laboratorium van een ziekenhuis.

Langs deze veilige routes hebben de kerken in Italië inmiddels binnen een jaar tijd 800 vluchtelingen naar Italië gehaald en in de loop van dit jaar hopen ze er nog 200 op te kunnen halen. Het project wordt ook door de overheid als succesvol gezien, getuige het feit dat St. Egidio en de Federatie van Protestantse Kerken het op aandrang van Italië in de VN- Veiligheidsraad mochten presenteren!

Het feit dat de overheid zich op die manier deed voorstaan op het project bracht de initiatiefnemers ertoe om de Italiaanse overheid een tweede contract te vragen: dit keer om ook uit andere oorlogsgebieden vluchtelingen naar Italië te halen – een luchtbrug vanuit de kampen in Ethiopië voor vluchtelingen uit Eritrea, Zuid-Soedan en Somalië. Dit keer voegden ook de Rooms-Katholieke Bisschoppen Conferentie en Caritas Italië zich bij St. Egidio en de Protestantse Kerken als ondertekenaars! Inmiddels is vanuit verschillende andere Europese landen belangstelling getoond voor dit inspirerende voorbeeld. Het is al nagevolgd door Franse kerken die dit jaar op deze wijze 500 vluchtelingen extra naar Frankrijk willen halen. De groep die het werkbezoek bracht (vertegenwoordigers van Vluchtelingenwerk Nederland, PAX, St. Egidio NL, de Raad van Kerken, de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en het Leger des Heils) wil uiteraard de mogelijkheid onderzoeken om het ook voor Nederland toepasbaar te maken. Op naar een extra veilige vluchtroute voor kwetsbare vluchtelingen uit oorlogsgebieden!

Het was een leerzaam en uiterst inspirerend werkbezoek. Hartverwarmend!

Metaforen van Betekenis.

Metaphores of Meaning, door Linda Wilson, Uit: Pendle Hill Pamphlet 437 vert. en bew. Nel Bennema

De metafoor die ik ben gaan gebruiken voor mijn eigen spirituele leven is: “de verzorging van je eigen spirituele huis”. Het laat spiritualiteit zien als de innerlijke “plaats” die beschermt, herstelt en nieuwe energie geeft aan ieders persoonlijke vermogen tot interactie, naar binnen, naar buiten en met de wereld als geheel. Thuis is de veilige plaats die het mogelijk maakt om andere rollen en functies te vervullen. We weten dat wanneer het thuis niet veilig is, ons functioneren in de buitenwereld op zijn best een zaak is van geven en nemen en op zijn slechtst niet werkt. Thuis is het centrum van al onze liefde en activiteiten, en daarom heeft een thuis zorg en aandacht nodig. En evenals ons fysieke thuis heeft ons spirituele thuis onderhoud nodig. “Onderhoud” is voeden en verzorgen, vanuit de goedheid van je hart en het voornemen om noden te verhelpen. Ik vond in de Shorter Oxford English Dictionary enkele definities van “thuis” die me zeer aanspraken, omdat zij voor mij een spirituele dimensie aangaven, zoals “een waardevolle plaats die beschouwd wordt als toevluchtsoord, of een plaats van oorsprong” en “de plaats waar iets wordt ontdekt, gevestigd, ontwikkeld of bevorderd; een bron”. Thuis is ook een plaats die zozeer deel uitmaakt van ons dagelijks leven dat we het gemakkelijk iets vanzelfsprekends vinden, zoals dat ook kan gaan met onze spiritualiteit. Deze metafoor kan ons helpen ons te richten op onze spiritualiteit in het heden, in de plaats waar we zijn en als deel van ons dagelijks leven.

Het onderhoud van ons spirituele thuis.

Tijdens een jaar in Pendle Hill besloot ik om een soort spirituele voorjaars schoonmaak te houden. Ik ruimde kasten uit en zocht dozen na met spullen waaraan ik niet veel aandacht had besteed of waarvan ik dacht dat ik ze kwijt was. Ik sorteerde, ruimde op en plakte nieuwe etiketten. Bij het reorganiseren vond ik enkele belangrijke kostbaarheden die beslist

weer in het dagelijks leven gebruikt konden worden. Ik vond een paar oude dingen waarmee ik een ander waarschijnlijk een plezier kon doen; ik vond rommel die ik zo snel mogelijk weg moest doen en ik ontdekte dat een paar andere zaken ontbraken.

Deze spirituele voorjaars schoonmaak leidde me stap voor stap naar de bredere metafoor van “het onderhoud van je spirituele thuis”.

Het onderhoud van je huis betekent “huishouden”: schoonhouden, we’s schoon maken, vloeren dweilen en afwassen etc., de taken die ervoor nodig zijn om alles veilig en duurzaam te laten functioneren. Zo gebruiken sommige mensen ook de term “spiritueel huishouden”: het opruimen van perioden met ongezonde gedachten en daden, en het matigen van praktijken die potentieel schadelijk zijn voor zichzelf en voor anderen.

Dit suggereert eerder een voorjaars schoonmaak, waarbij het in het onderhoud of het huishouden meer gaat om de zaak netjes te houden.

Huishouden is nodig, maar er gebeurt veel meer bij de verzorging van ons huis. We leggen voorraden aan die we nodig hebben om ons in stand te houden en de energie te krijgen die we nodig hebben voor ons leven.

Het dagelijks gebed onderhoudt ons op dezelfde manier; het is het brood des levens. We moeten ook voorraden aanleggen voor slechtere tijden.

Soms is dit werk op een bepaald moment ongemakkelijk, maar het verzekert ons van een waardevolle bron voor later. Het door het regelmatig bezig zijn met spirituele praktijken wanneer het leven kalm verloopt, maakt het mogelijk dat de bronnen aanwezig zijn in moeilijker tijden.

metafoor 'je thuis verzorgen'

Huizen zijn de plaatsen van familieactiviteiten, inclusief vieringen. We komen thuis voor belangrijke gedenkdagen, gezamenlijke vakanties en andere gebeurtenissen, zowel blij als droevige.

Zij houden ons verbonden met degenen die we liefhebben wanneer ze afwezig zijn. Evenzo koesteren we onze verhalen over belangrijke spirituele ervaringen die ons steunen wanneer ons spirituele leven wat is verzwakt. Soms missen we degenen die ons eens zeer nabij waren, maar met de herinnering en het vieren van de goede tijden wachten we op hun terugkomst en houden we eraan vast dat soortgelijke ervaringen weer kunnen gebeuren.

Hoe we ons laten zien in de wereld heeft te maken met ons thuis; het is een adequate vertegenwoordiging van wie we zijn in onze stijl, onze voorkeuren en ons geloof over onszelf. We streven naar het samenvallen van onze uiterlijke acties met onze innerlijke processen. Natuurlijk verandert de manier waarop we onszelf zien in de loop van de tijd: we veranderen door onze ervaringen, we moeten veranderen hoe we onszelf aan anderen laten zien. Een gebrek aan verbondenheid tussen het innerlijk en het waarneembare is moeilijk vol te houden (door onszelf maar ook door anderen).

In onze fysieke huizen komen mensen op bezoek, en de meesten van ons proberen ons huis zodanig te onderhouden, dat we ons op ons gemak voelen wanneer we mensen vragen om te komen. Als het een te grote chaos is, brengt een klop op de deur ons ertoe ons ongvrij te gedragen, omdat we slecht zijn voorbereid. Wanneer we spiritueel verarmd zijn, hebben we ook hulp nodig maar zien we niet de mogelijkheden om die te vragen. Wanneer we ons spirituele huis onderhouden hebben, zullen we te allen tijde de geest herkennen en verwelkomen. Maar als we weerstand bieden aan het werk van de geest, zal hij ons niet meer bezoeken!

People Craft's Training Centre

door Xavier Mariadoss, vertaling: Marie-José Wouters

Het Hulpfonds steunt het PCTC in Zuid-India, waar ik in 1981, en jaren later ook mijn dochter Tess vrijwilligerswerk hebben gedaan.

In 2016 hield PCTC samen met een gehandicaptenorganisatie een marathon met als doel: het promoten van de "Clean India beweging" voor iedereen. Het

merendeel van de mensen met een handicap dat deelnam aan de marathon kon echter niet lopen. Die mensen gingen mee in gemotoriseerde driewielers. Het parcours was 50 km. In negen uur kwam de stoet door dertien dorpen. In elk dorp voegden zich andere gehandicapten bij de optocht. De boodschap was heel duidelijk. De "Clean India beweging" zal alleen succesvol zijn, als mensen met een handicap zijn inbegrepen. Dat betekent dat er op individueel niveau thuis een aangepaste wc moet komen en ook aangepaste toiletten in het openbaar. Dát was het doel van de marathon.

Aan het einde van de marathon kwamen de mensen met een handicap uit het aangrenzende gebied (meer dan 1500) bijeen voor de publieke bijeenkomst waarin 36 door de overheid gedistribueerde watertanks aan mensen met een handicap werden gegeven. Deze mensen

hadden al speciale wc's hiervoor. De ambtenaren van het district, die betrokken zijn bij de administratie, waren aanwezig om naar de grieven van de mensen met een handicap te luisteren. Nu maar hopen dat ze er ook wat mee doen. Maar dit was een ware belevenis!

In de vorige Vriendenkring stond het verhaal over de marathon die People Craft's Training Centre (PCTC) in Zuid-India hield. Via het Hulpfonds steunen wij dit centrum.

Dit is het verhaal van Murugesan uit Zuid-India:

Murugesan uit het dorp Arapakkam heeft polio gehad. Twintig jaar geleden begon hij bij PCTC als vrijwilliger. Hij werkte fulltime bij PCTC als een maatschappelijk reclasseringswerker. Hij werd ook getraind in basisgezondheid

en –revalidatie. Hij is een enthousiast lid en leider van de zelfhulpgroep in zijn dorp. Momenteel is hij penningmeester op wijkniveau van de Federatie van gehandicapten. Murugesan ondersteunt de leden om gebruik te maken van overheidsregelingen. Hij zorgt ervoor dat de overheidssubsidies bij de juiste personen terechtkomen. Hij is een actieve leider die veel van zijn tijd besteedt aan Federatieactiviteiten en versterking van de gehandicaptenbeweging in de wijk.

Murugesan straalt als leider vertrouwen uit. In zijn gemotoriseerde driewieler komt hij overal op vergaderingen en bezoekt hij officiële instanties. Hij is goed op de hoogte van alle overheidsregelingen ten aanzien van gehandicapten, en van de voorwaarden om aan de regelingen te voldoen. Zijn vertrouwen en dynamiek laten zien dat hij niet alleen zijn beperkingen overwon, maar ook dat hij leidinggevende kwaliteiten en goede communicatieve vaardigheden verwierf.

Murugesan heeft een lange lijst van acties die hij heeft ondernomen om verschillende behoeften van de federatielieden aan te pakken. Het is de verdienste van PCTC dat dit centrum zulke mensen uit de dorpen de kans geeft om zich te scholen en te ontwikkelen tot leiders. Mensen die zich op hun beurt ertoe verbinden om de missie dat iedereen recht heeft op een rol in de gemeenschap, verder te dragen.

Murugesan is getrouwd en heeft twee kinderen. Zijn zoon heeft inmiddels zijn ingenieursdiploma gehaald.

Gesprek vanuit de Stilte

door Dick Meijaard

De Amsterdamse maandvergadering houdt wekelijks stille bijeenkomsten. De bijeenkomst wordt traditiegetrouw afgesloten met even bijpraten onder het genot van een kopje thee of koffie. Opvallend daarbij is, hoe dat bijeen zijn in stilte de behoefte om met elkaar te praten stimuleert. Nu is de koffiebijeenkomst natuurlijk niet bedoeld om gecompliceerde thema's te behandelen of gestructureerd onderwerpen te verkennen. Toch willen we dat soort onderwerpen wel graag bespreken, en tegelijk nader met elkaar kennismaken. Daarom is gezocht naar een manier om deze twee wensen samen te realiseren.

Op zich niet nieuw: we hebben altijd wel gespreksbijeenkomsten gehad, al dan niet in de vorm van Worship Sharing. Zo waren er jarenlang lunchgesprekken in de maand waarin er geen zakenvergadering was en hadden we in het verleden wel een heel 'winterprogramma'... Redenen genoeg om weer vorm te geven aan de wens ook met elkaar te spreken over wat het Quaker zijn voor een ieder betekent en hoe we daar in het dagelijks leven vorm aan geven.

Zo zijn er maandelijks ontmoetingsbijeenkomsten ontstaan, voorafgaand aan een zondagse bijeenkomst in stilte, met een kwartier pauze tussen die twee. Ook worden de gesprekken in een andere ruimte gehouden, zodat de mind-set voor de meeting niet te veel zal worden beïnvloed. Maar wel op dezelfde ochtend, we zijn immers allemaal druk en hebben nog zo veel meer te doen.

Nu is het voor mensen die gewoon zijn in stilte bijeen te zijn natuurlijk wel even zoeken naar de vorm voor deze ontmoetingen. De 1e keer hebben we aan de hand van een vooraf gekozen thema en literatuur een gewone discussie met elkaar gevoerd. Dit bleek toch niet voldoende recht te doen aan de Quaker-way van gespreksvoering. De volgende bijeenkomst werd gehouden middels Worship Sharing; het gesprek vanuit de stilte. Dit beviel ook niet 100%, aangezien de beschikbare tijd voor de ontmoeting onvoldoende was om deze vorm volledig tot zijn recht te laten komen. Uiteindelijk is gekozen om het gesprek te starten vanuit de stilte (na een korte inleiding reageert een ieder vanuit zijn/haar eigen beleving, zonder op elkaar te reageren en spreekt slechts 1 maal). Als iedereen aan de beurt is geweest gaan we over op een vrije gespreksvorm waarop iedereen op het thema en op elkaar kan en mag reageren. Het is uiteindelijk de bedoeling van elkaars ideeën kennis te nemen en daar je visie aan te ontwikkelen. Zo leer je elkaar kennen en tegelijkertijd bestaat

de mogelijkheid meer over het onderwerp van gesprek te weten te komen.

Tot slot nog iets over de onderwerpen die tot nu toe de revue gepasseerd zijn. Een ieder kan een onderwerp inbrengen en het thema dat we uitkiezen wordt vooraf gedeeld en met relevante tekst rondgestuurd. Zo kan een ieder zich goed voorbereiden. In de eerste bijeenkomst vroegen we ons af hoe je dat doet: 'to walk cheerfully over the world'? Lukt ons dat? De tekst van George Fox uit 1656 waarin deze uitspraak wordt gedaan was bij de gedachtenwisseling onze leidraad. Een andere keer vroegen we ons n.a.v. de tekst "Voor diegenen die met God wandelen en Zijn genade hebben ondervonden, kan het niet zo moeilijk zijn echte vrienden van andere mensen te zijn" af, wat deze tekst voor ons persoonlijk betekent. Omdat we in de naamgeving 'Religieus Genootschap der Vrienden' het begrip Vrienden tot basiskenmerk verheffen, was er de nodige nieuwsgierigheid naar de invulling van dit begrip bij een ieder die zich Vriend noemt of voelt. Aangezien bij de verklaring van de term Vrienden regelmatig wordt verwezen naar de tekst uit Johannes 15, waarin Jezus zijn discipelen Vrienden noemt, hebben we de tekst als voorbereiding bestudeerd.

In een volgende Vriendenkring doen we graag verslag van wat de ontmoeting ons heeft gebracht.

Geloven en werken 1

1e deel door Mieke Kijne

In 1980 kwamen wij via Anton van de Wissel, die al jaren studenten onderwijskunde en orthopedagogiek naar de school van mijn man Goof, hoofd van een Freinetbasisschool, stuurde om stage te lopen? terecht bij de Quakers in Tiel.

De eerste jaren had ik het bijzonder moeilijk met de stilte. Wij hadden een druk leven, met drie jonge kinderen, een experimentele school en mijn grote biologische moestuin. In de stilte werd ik overvallen door de meest verschillende gedachten. Het was in die tijd toch moeilijk om daar in de groep over te praten. Ik herinner me twee bekentenissen van anderen: een attender (= bezoeker) zei in de meeting dat hij in het afgelopen uur een hele nieuwe konijnenberg had ontworpen; een ander zei na een meeting bij ons thuis, dat ze het hele uur had overwogen of ze van de twee kussens die op de vloer lagen, het ene mooier vond dan het andere.

Het werk, vooral de acties waren makkelijker: weigering defensiebelasting, demonstratie tegen kruisraketten, het proces tegen de staat.

Wat ik veel deed, ook tijdens de meeting, was lezen: Christian Faith and Practice, stapels brochures, jaargangen van 'The Friend'.

Ik kom uit een oecumenische zendingsgemeenschap en kende verschillende kerkgenootschappen van binnenuit. Mijn vader legde altijd de nadruk op de kern van het christendom en het gevaar de boodschap van Christus te willen vangen in systemen en rituelen.

Zo te lezen had ik nu een geloofsgemeenschap gevonden,

waar mensen in combinatie van geloven en werken die kern probeerden te vinden en het vangen en vastleggen probeerden te vermijden. Wat er vastgelegd werd, waren de persoonlijke en gezamenlijke ervaringen, getuigenissen, levensverhalen: 'de menigte van geloofsgetuigen' (Hebreeën

12:1). Paulus heeft in het hoofdstuk ervoor een opsomming gegeven van geloofsgetuigen vanaf Abraham, en het werk, dat ze door het geloof gedaan hadden. Een beetje vergelijkbaar met het hoofdstuk in Christian Faith and Practice, waarin alle “oude” Quakers worden geciteerd. Het benaderde naar mijn gevoel de meer volmaakte vorm die het christendom op aarde zou kunnen krijgen.

En ik hoorde daar nu bij!

Alles was mogelijk en haalbaar in ons nieuwe leven: pacifisme, vegetarisme, eenvoud van leven op ieder gebied.

En dat in een tijd waarin iedereen meer geld ging verdienen en zich steeds meer kon veroorloven. Daar deden we dus niet aan mee en tamelijk demonstratief ook. Tot groot verdriet van de kinderen (die arme Maria kreeg geen opmaakpop) en het bracht verwijdering met goede vrienden en familie. Een vriendin had net het wijn maken ontdekt en ik wees haar erop dat het zonde was goed voedsel te veranderen in alcohol. Het merkwaardigste was, dat ik pas later in een boekje van een boeddhistische monnik, Chögyam Trungpa Rinpoche* iets las, zowel over mijn probleem met de stilte, als de manier waarop ik ons leven vorm dacht te moeten geven.

Het laatste noemde hij ‘spiritueel materialisme’. Het is en blijft vormgeving en hoe goed bedoeld ook, het is geen werkelijke eenvoud, werkelijke nederigheid. Het leven wordt eerder steeds ingewikkelder en zelfs word je steeds hoogmoediger. Over de stilte schreef hij: ‘Iedereen wordt in de stilte overvallen door alle onrust uit alles in je leven wat je door je activiteiten onderdrukt. Maar wat er in je boven komt, moet je niet negeren, je moet niet streven naar de leegte. Wat er bovenkomt is datgene wat jou dwarszit, wat jou verhindert tot rust te komen en een echt eenvoudig leven te leiden. Dat moet je juist toelaten en erover nadenken’. Dat moet je, in christelijke termen gezegd, aan God voorleggen en vagen wat Hij wil dat je ermee doet.

Chögyam
Trungpa

Spiritueel
materialisme
doorsnijden

Maar zover was ik nog lang niet toen we in 1985 naar Groningen verhuisden om daar in een grote boerderij een particuliere school te beginnen en deels zelfvoorzienend te leven. Eigenlijk het summum van die vormgeving van onze mooiste principes en idealen.

Toen we er eenmaal woonden, bleek de school niet door te kunnen gaan en ook zelfvoorzienend leven bleek meer een strijd om het bestaan dan een vredige eenvoud van leven. Ondanks de ruimte en vrijheid werd het een zware last voor ons gezin.

In die situatie zocht ik naar een bezigheid buitenshuis en vond die in vrijwilligerswerk voor het justitiepastoraat in Groningen.

Eigenlijk wilde ik met kinderen van gedetineerden gaan werken, maar het leek me nuttig iets van het gevangenisleven van de vaders te weten en daarom ging ik mee-doen aan de gespreksgroep van de justitiedominee in het Huis van Bewaring. Merkwaardigerwijs voelde ik me daar direct thuis en ik ben het negen jaar blijven doen.

Voormalige Huis van Bewaring in Groningen

De gespreksgroep werd gehouden in de kamer van de dominee, een gewone oude cel. Deelname was volkomen vrij, ook per keer. Wij wisten niet waarvoor de mannen vast zaten, tenzij het zelf wilden vertellen.

De tijd in het Huis van Bewaring was voor hen er een van wachten, de zaak was in behandeling en op dat gebied kon beter ook niet veel gezegd worden. Het was een heel gemengd gezelschap wat leeftijd en achtergrond betrof. De gespreksmiddag was een welkome mogelijkheid even te ontsnappen aan de algemene sfeer van verveling, zorg om thuis en toekomst, stoerheid en opschepperij in zo'n mannengemeenschap en de pikorde van criminaliteit: bovenaan de roofovervallers, onderaan de zedendelinquenten.

*

Chögyam Trungpa, grote Tibetaanse meditatiemeester, geleerde en kunstenaar, is bekend als boeddhistische leraar en stichter van Shambhala, de internationale vereniging van meditatiecentra, van Naropa University in Boulder (Co), en Shambhala Training.

In het boek 'Spiritueel materialisme doorsnijden' geeft Chögyam Trungpa Rinpoche zijn visie op de ziekte én genezing van de huidige wereld. Dit nu klassieke boek is de uitwerking van voordrachten gegeven in Boulder, Colorado, in 1970-71. Het schetst een kaart van het territorium en de mechanismen van ego dat alles, ook spiritualiteit, kan gebruiken om zichzelf te versterken. Chögyam Trungpa zag hoe materialisme de wereld veroverd en ook oude en nieuwe vormen van spiritualiteit aan zich dienstbaar maakt. We kunnen onszelf wijsmaken dat we ons geestelijk ontwikkelen, terwijl we in feite bezig zijn door middel van spirituele technieken ons egocentrisme te versterken. Al gaat dit boek uit van een klassieke, boeddhistische benadering, vertaald in de psychologische taal van het westen, is Trungpa's visie van toepassing op elke vorm van spiritualiteit in de huidige wereld.

---

tekening Erik Dries

EcoQuaker: Internet, hoeveel energie kost het?

door Mieke van Opheusden

Ik vind het een leuke sport om in huis zo weinig mogelijk energie te gebruiken. Ik heb zelfs een app waarop ik elke maand mijn meterstanden kan invoeren om mijn energieverbruik te vergelijken met vorige maand, vorig jaar en de gemiddelde Nederlander. Maar één ding houdt mijn app niet bij: als ik iets opzoek op Google, hoeveel energie verbruikt Google dan voor mij? Dat heb ik dus even gegoogled. Maar zoals dat wel vaker gaat bleek deze vraag makkelijker te stellen dan te beantwoorden. In 2009 pikte de pers een berichtje op dat je van twee keer googlen een pot thee kunt zetten. Maar dat lijkt toch eerder een broodje-aapverhaal. En bovendien, wat moet je als je iets zinnigs wil zeggen over het internet nog met data uit 2009? Hier is wat ik wel gevonden heb:

Op dit moment zijn er ongeveer 3,4 miljard internetgebruikers. De gemiddelde Nederlander zit ongeveer 2 uur per dag op internet. Internetverkeer is verantwoordelijk voor ongeveer 2% van het CO2 uitstoot, en dat is ongeveer evenveel als het vliegverkeer. Dus ja, we hebben het over iets belangrijks.

Een andere vraag: stel dat ik wist dat ik veel energie verbruikte met het kijken van films van Netflix en met verdwalen op Wikipedia, zou ik mijn gedrag dan veranderen? Eerlijk gezegd, waarschijnlijk niet. Als ik mijn internetgedrag zou beperken, dan zou dat eerder zijn voor een betere nachtrust, of een betere concentratie.

Wat dan wel weer hoopgevend nieuws is, is dat Google nog dit jaar verwacht over te schakelen op 100% duurzame energie. Ook bedrijven als Facebook, Apple en Youtube timmeren volgens een rapport van Greenpeace goed aan de weg als het gaat om duurzame energie (<http://www.clickclean.org/international/en/>). Volgens Greenpeace komt dit onder anderen doordat deze bedrijven gevoelig zijn voor hun imago. En duurzaam is goed voor je imago, zeker onder de jongere generatie. Dus misschien doe ik er dan wel beter aan om mee te doen en ook mijn stem te laten horen, dan om mij terug te trekken. Greenpeace biedt me meteen die gelegenheid: als je op de link hierboven klikt (of hem intypt voor wie een papieren versie heeft) kun je rechts in de kantlijn een petitie ondertekenen om Netflix te vragen ook over te gaan op 100% duurzame energie. Dat kan ik dan natuurlijk niet achterwege laten.

energiegebruik van internet

Veilig | <https://www.google.nl/search?newwindow=1&site=8&source=hp&q=energiegebruik+van+internet>

Google energiegebruik van internet

Alle Nieuws Afbeeldingen Shopping Video's Meer Instellingen Tools

Ongeveer 157.000 resultaten (0,56 seconden)

Internet vreet energie - KBO-Brabant
www.kbo-brabant.nl/download/33157-Internet+vreet+energie.doc
Internet vreet energie. Een uurtje licht per zoekopdracht. VVeertig miljard keer per maand wordt er bij Google aangeklopt. Even googelen kost net zoveel ...

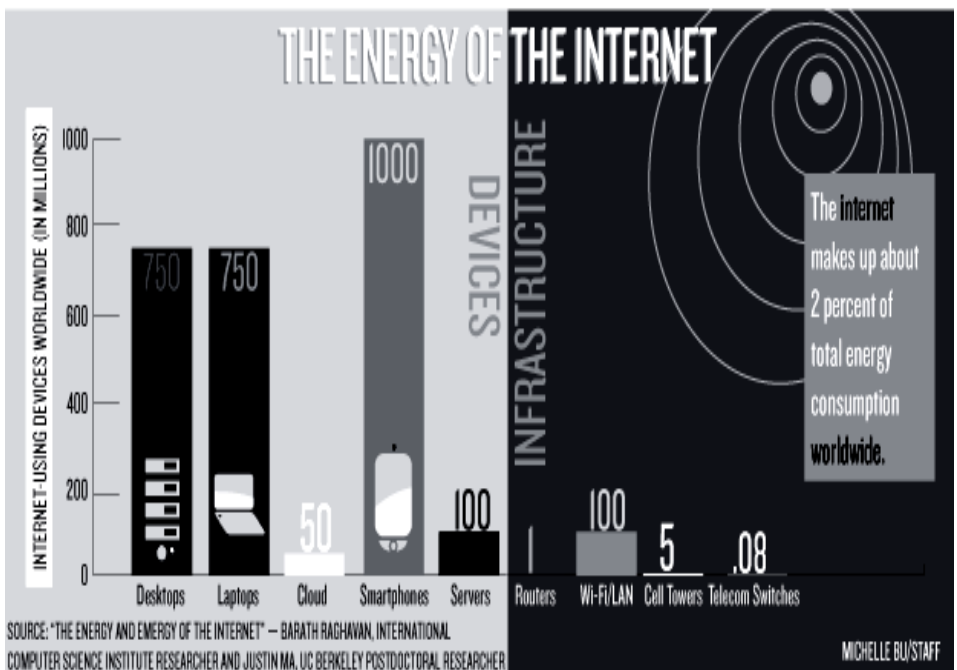
Zonder gedragsverandering slurpt ons dataverbruik alle energie op ...
<https://fd.nl/.../zonder-gedragsverandering-slurpt-ons-dataverbruik-alle-energie-op>
 12 mei 2016 - Onze dataconsumptie vreet energie. ... Met de komst van het internet of things, waardoor ook de koelkast, de thermostat en de auto aan het ...

Een Google-search verbruikt evenveel energie als een autorijtje - NRC
<https://www.nrc.nl/.../een-google-search-verbruikt-evenveel-energie-als-1433110-a72...>
 28 okt. 2014 - Want een Google-zoekopdracht verbruikt veel energie, evenveel als een autorit ... netwerk, de internet-aansluiting verbruiken allemaal energie.

Google, het groene energiemonster | TROUW
<https://www.trouw.nl/groen/google-het-groene-energiemonster-ab19b5cd/>
 14 sep. 2011 - Een zoekopdracht op internet kost veel energie. Toch claimt Google klimaatneutraal te zijn. Daar is niet iedereen het mee eens, maar critici zijn ...

Voor volgende maand wil ik een meer filosofisch onderwerp induiken: wat moet ik aan met mijn schuldgevoel als het gaat om (on)duurzaam leven?

Zit je ook met een dilemma of een vraag over duurzaamheid in het dagelijks leven, of heb je een suggestie voor een onderwerp? Laat het me weten op mieke.vanopheusden@posteo.de.

Handen en Voeten: lesjes rapen en Verkoop Tafel

naar een idee van Wils 't Hart, tekening van Erik Dries

**365 plastic flesjes
geraapt**

JIJ OOK????????

De verkooftafel op de AV

Veel deelnemers aan de Algemene vergadering hebben spullen meegenomen en op de verkooftafel gelegd. De opbrengst was dit jaar 170 Euro.

de handen en voeten van de organisator

de spullen op de verkooftafel hergebruik en geld voor het goede doel

de kopers neuzen of er iets van hun gading is

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten

NON

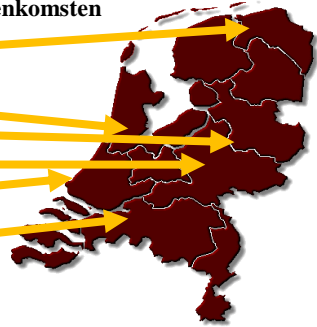
A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Breda/Ulvenhout

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

tel.: 06 13700682, e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering:

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek:

Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Marianne IJspeert.

Quaker Literatuur:

Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu, bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering:

Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821, e-mail: hweening@xs4all.nl, bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering:

Schrijver: Willem Furnée, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Els Ramaker, tel. 0344 606818/0636361350. email: els@ramaker.me, bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. Rel. Gen. der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep:

Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@live.nl.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl, bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds:

Schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, e-mail: johannes.borger@hotmail.com, bankrek. is NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA):

Schrijver: Peter van Leeuwen, tel.: 0182-611786; e-mail: vyqrea@gmail.com. bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 085-8780821, e-mail: hweening@xs4all.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Uilvenhout	Op zondag 11 juni 2017 in Oosterhout om 11.30	Info.: Corien van Garderen: tel.:076-8502421 of Hennie Jansen tel.:0492-537991.
Brussel	iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	Iedere zondag: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. e-mail: els@ramaker.me Elke zondag is er wijdingssamenkomst van 10.30 – 11.30 op de 2e zondag van de maand is er eerst een worship-sharing en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, e-mail: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl
Den Haag	Iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel.070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden als je komt.
	Wijdingssamenkomsten op Afstand	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu 2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones, bekendmaking op: Quakerworship.org 3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum: www.Quakerfaithandfellowship.org

Algemene Vergadering Nederlandse Quakers

Wandelen langs de bosbeek, luisteren naar de vogels, verbonden voelen met de natuur.